

Sygn. akt VI U 1053/24

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2024 roku

Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Jolanta Mika
Protokolant:	St. sekretarz sądowy Kinga Raczek

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 5 listopada 2024 roku w B.

odwołania G. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 22 lipca 2024 r., nr (...)

w sprawie G. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o wysokość świadczenia

1/ zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału

w B. w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy do wyliczenia wysokości świadczenia emerytalnego z pominięciem art. 25 ust.

1b ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS za okres od 9 września 2009 r.

do osiągnięcia przez odwołującego powszechnego wieku emerytalnego,

2/ w pozostałym zakresie odwołanie oddala.

sędzia Jolanta Mika

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 lipca 2024 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w B. przyznał odwołującemu G. D. prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2024r. tj. od miesiąca w którym zgłoszono wniosek . Do obliczenia wysokości emerytury organ rentowy przyjął kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości (...) zł. , kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego (...) zł. średnie dalsze trwanie życia 136,20 m-cy oraz ustalił że suma kwot pobranych emerytur wynosi i obliczył wysokość świadczenia zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z dnia 17 grudnia 1998r. (Dz. U z 2023r. poz. 1251)

W odwołaniu z dnia 19 sierpnia 2024r. odwołujący podnosił, iż nie zgadza się ze stanowiskiem organu rentowego zastosowany przez ZUS przepis art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i renach z FUS w stosunku do osób który wniosek o przyznanie emerytury w wieku obniżonym złożyły do dnia ogłoszenia ustawy z dnia 11 maja 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest niezgodny z art. 67 w zw. z art. 2 Konstytucji RP .

W konsekwencji domagał się ustalenia wysokości świadczenie emerytalnego z pominięciem niekonstytucyjnego przepisu , gdyż wyrok TK z dnia 4 czerwca 2024r. dotyczy jego sytuacji skoro prawo do wcześniejszej emerytury zostało przyznane przed dniem 6 czerwca 2012r.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o oddalenie odwołania i powołując się na treść art. 25 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wskazał że podstawa obliczenia emerytury podlega pomniejszeniu o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur, w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy i składkę na ubezpieczenie zdrowotne . Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielnia podstawy obliczonej emerytury przez średnie dalsze trwanie życia które organ rentowy ustalił na dzień osiągnięcia wieku emerytalnego. W tej sytuacji wyliczenie emerytury na kwotę (...) zł. jest poprawne .

Odnosnie wyroku TK z dnia 4 czerwca 2024r. wskazał że wyrok ten nie został opublikowany w Dzienniku Ustaw , zatem, rozstrzygnięcie w nim zawarte nie może być stosowane .

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

i zważył co następuje:

Decyzją z dnia 29 września 2009r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. przyznał odwołującemu G. D. ur. (...) prawo do emerytury od dnia 9 września 2009r. tj. od ustania zatrudnienia .

W dniu 15 lipca 2024 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury .

Decyzją z dnia 22 lipca 2024 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w B. przyznał odwołującemu prawo do emerytury od dnia 1 lipca 2024r. tj. od miesiąca w którym złożono wniosek.

Do obliczenia wysokości emerytury organ rentowy przyjął kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości (...) , kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego (...) średnie dalsze trwanie życia 136,20 m-cy oraz ustalił że suma kwot pobranych emerytur wynosi (...),02 i obliczył wysokość świadczenia zgodnie z zasadami wskazanymi w art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS z dnia 17 grudnia 1998r. na kwotę (...).

Natomiast wysokość świadczenia wyliczona bez pomniejszenia o sumę kwot pobranych emerytur za cały okres wyniosłaby (...)

dowód : akta składkowe , pismo ZUS k- 14,

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego i jest między stronami postępowania bezsporny .

Spór dotyczył wysokości ustalonego świadczenia emerytalnego w trybie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS .

Zgodnie z art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (dz. U z 2023r. poz. 1251) emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku

równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

2. Wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach.
3. Średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach.
4. Prezes Głównego Urzędu Statystycznego ogłasza w formie komunikatu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski" corocznie w terminie do dnia 31 marca tablice trwania życia, z uwzględnieniem ust. 3, dla wieku ubezpieczonych określonego w myśl ust. 2.
5. Tablice, o których mowa w ust. 4 są podstawą przyznawania emerytur na wnioski zgłoszone od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca następnego roku kalendarzowego, z uwzględnieniem ust. 6.
6. Jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Z kolei podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę częściową lub emeryturę na podstawie przepisów art. 46, 50, 50a, 50e lub 184, a także art. 88 lub art. 88a ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, ustaloną zgodnie z ust. 1, pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne. Przepis ust. 1b stosuje się również w przypadku, gdy ubezpieczony pobrał emeryturę górniczą, określoną w art. 34 lub w art. 48 i 49, w brzmieniu obowiązującym w dniu 31 grudnia 2006 r.- art. 25 ust. 1, 1b i 1c ustawy o emeryturach i rentach z FUS .

Wyrokiem z dnia 4 czerwca 2024 r. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1251), w zakresie, w jakim dotyczy osób, które złożyły wniosek o przyznanie świadczeń, o których mowa w tym przepisie przed 6 czerwca 2012r., jest niezgodny z art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W uzasadnieniu wyroku T.K podniósł że wywodzona z art. 2 Konstytucji zasada ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa była już wielokrotnie przedmiotem wypowiedzi Trybunału Konstytucyjnego; w orzecznictwie tym bywa adekwatnie nazywana także zasadą lojalności państwa wobec obywateli (zob. wyroki z: 7 lutego 2001 r., sygn. K 27/00, OTK ZU nr 2/2001, poz. 29; 21 grudnia 2005 r., sygn. K 45/05, OTK ZU nr 11/ (...), poz. 140). Rozumienie tej zasady ugruntowało się jako skierowany do ustawodawcy nakaz stanowienia prawa w taki sposób, aby nie stawało się swoistą pułapką dla obywatela i aby mógł on układać swoje sprawy w zaufaniu, że nie naraża się na prawne skutki, których nie mógł przewidzieć w momencie podejmowania decyzji i działań oraz w przekonaniu, iż jego działania podejmowane pod rządami obowiązującego prawa i wszelkie związane z nim następstwa będą także i później uznane przez porządek prawny (zob. m.in. wyroki TK z: 12 grudnia 2012 r., sygn. K 1/12, OTK ZU nr 11/ (...), poz. 134, cz. III, pkt 5.2.1; 12 maja 2015 r., sygn. P 46/13, OTK ZU nr 5/ (...), poz. 62, cz. III, pkt 8.3).

W rozpoznawanej sprawie, w ocenie Trybunału, doszło właśnie do złamania zasady zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. Bowiern ubezpieczeni, którzy zdecydowali się na korzystanie z wcześniejszej emerytury, nie mieli - w momencie podejmowania tej decyzji na podstawie obowiązującego wówczas stanu prawnego - świadomości co do skutków prawnych, jakie może ona wywoływać w sferze ich przyszłych uprawnień z tytułu emerytury powszechnej. W szczególności nie mogli przewidzieć, że przejście na emeryturę jeszcze przed osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego będzie wiązało się z pomniejszeniem zgromadzonego kapitału o pobrane świadczenia. Nie spodziewali się, że wypłacanie świadczeń emerytalnych wpłynie na sposób ustalania wysokości świadczenia w ramach emerytury powszechnej. Z takimi konsekwencjami mogły się liczyć osoby, które decydowały się na skorzystanie z prawa do wcześniejszej emerytury po ogłoszeniu ustawy nowelizującej. Dopiero od tego momentu osoby ubezpieczone mogły zapoznać się z nowymi regulacjami i podjąć świadomą decyzję, dysponując wiedzą co do jej ujemnych

skutków w sferze wymiaru przyszłego świadczenia emerytalnego po osiągnięciu przewidzianego w ustawie wieku. Nie było także możliwości, aby osoby, które zostały „zaskoczone” wprowadzanymi zmianami w trakcie pobierania świadczenia, podjęły skuteczną interwencję w celu ochrony swoich interesów.

Trybunał zwrócił uwagę że istotą problemu nie jest samo ustalenie wysokości świadczenia, ale zmiana mechanizmu jego ustalenia. Zmiana ta nastąpiła w trakcie pobierania jednego z enumeratywnie wymienionych świadczeń, co zgodnie z zaskarżonym przepisem stanowi podstawę do obniżenia świadczenia. Zmiana ta nastąpiła w momencie, w którym ubezpieczony nie mógł już podjąć żadnych kroków zapobiegających wystąpieniu skutków, których nie mógł się spodziewać, korzystając z jednego ze świadczeń wymienionych w art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Zdaniem Trybunału w kontekście realizacji zasada ochrony praw nabytych obowiązkiem ustawodawcy jest jednak takie ukształtowanie sytuacji prawnej ubezpieczonych, by ich oczekiwania co do przyszłego świadczenia mogły być uznane za ekspektatywę maksymalnie ukształtowaną już od momentu dokonania pierwszej nieodwracalnej czynności na drodze do ich uzyskania.

Zaskarżona regulacja niewątpliwie doprowadziła do sytuacji, w której skarżący nie tylko został zaskoczony pomniejszeniem świadczenia emerytalnego, a także nie miał możliwości - podobnie jak każda osoba, która złożyła wniosek przed 6 czerwca 2012 r. - przewidzieć konsekwencji, jakie na mocy nowo wprowadzonych przepisów wiązały się ze skorzystaniem z prawa do wcześniejszego świadczenia. Tego rodzaju legislacja, w ocenie Trybunału, w żaden sposób nie mieści się w ramach wyznaczonych przez art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

Jednocześnie Trybunał nie ograniczył zakresu przedmiotowego wyroku do jednego z wniosków, podlegających badaniu uznając tym samym że derogacja tej normy w stosunku do wszystkich wnioskodawców, którzy nie mogli przewidzieć konsekwencji podjętej decyzji, może uporządkować sytuację w sposób kompleksowy, nie wywołując wtórnego pokrzywdzenia oraz nie pozostawiając w obrocie prawnym niewątpliwie niekonstytucyjnej normy prawnej. Trybunał doszedł do przekonania, że opisana sytuacja dotyczyć może wyłącznie osób, które w momencie skorzystania z uprawnienia do częściowej emerytury lub jednej z emerytur wymienionych we wprowadzonym art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie miały pełnego obrazu konsekwencji swojej decyzji. Z tej przyczyny zasadne zdaniem Trybunału było ograniczenie zakresowe powyższej niezgodności do osób, które skorzystały z prawa do wymienionych świadczeń przed 6 czerwca 2012 r., tj. przed dniem ogłoszenia ustawy wprowadzającej.

Skutkiem wydanego wyroku jak wskazał Trybunał jest prawo wznowienia postępowania z mocy art. 190 ust. 4 Konstytucji. Przepis ten otwiera drogę do sanacji sytuacji prawnych, w których zastosowanie art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS wywołało konsekwencje zakwestionowane przez Trybunał. Będzie zatem stosował się do tych osób, które przed 6 czerwca 2012 r. zdecydowały się skorzystać z tzw. wcześniejszej emerytury. Jednocześnie Trybunał podkreślił, że niniejszy wyrok wpłynie wyłącznie na sytuację osób, które nie nabyły prawa do emerytury wynikającej z osiągnięcia wieku emerytalnego przed 1 stycznia 2013 r. Tylko w ich wypadku doszło bowiem do niekonstytucyjnego zastosowania skarżonej normy prawnej, co było związane z ich nieświadomością co do skutku podjętej decyzji. W pozostałych wypadkach zaś uposażeni mieli świadomość zmian oraz możliwość uniknięcia ich konsekwencji.

Z powszechnego charakteru wyroków Trybunału, o którym mowa w art. 190 ust. 1 Konstytucji i utraty mocy obowiązującej zaskarżonego przepisu (art. 190 ust. 3 Konstytucji) wynika, że możliwość rozstrzygnięcia sprawy z pominięciem derogowanego przepisu odnosi się zasadniczo do wszystkich spraw, w których niekonstytucyjny przepis był podstawą orzeczenia o prawach osób uprawnionych, bez względu na to, kto i w jakim trybie zwrócił się do Trybunału z odpowiednim żądaniem.

Bezspornym jest, że powyższy wyrok nie został opublikowany w Dzienniku Ustaw.

Art. 190 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej formułując nakaz niezwłocznego ogłoszenia w stosownym organie rządowym każdego orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, nie określa skutków prawnych orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, które wbrew temu nakazowi nie zostanie opublikowane. Jednocześnie inne ustępy tego przepisu bezpośrednio do problemu rządowej publikacji orzeczenia nie nawiązują. Wynika z nich, że każde orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego ma moc powszechnie obowiązującą i jest ostateczne (art. 190 ust. 1), pozbawia niekonstytucyjny akt normatywny jego mocy obowiązującej (ar. 190 ust.

3) oraz stanowi podstawę do wzruszenia rozstrzygnięć wydanych na podstawie tego aktu (art. 190 ust. 4). Orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego ogłoszone przez przewodniczącego składu orzekającego, lecz nie publikowane w stosownym organie rządowym, niewątpliwie istnieje w obrocie prawnym, a tym samym wywołuje określone skutki prawne (vide: skutki prawne wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 9 marca 2026r., K 47/15, M. W. - LEX/el. 2016).

Brak publikacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 4 czerwca 2024r., rodzi zagrożenie dla praw i wolności obywateli oraz narusza ich zaufanie do państwa i stanowionego przez nie prawa, jak również podważa ogólnie pewność prawa.

Zatem, w ocenie Sądu, uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją przepis prawa nie może być stosowany przez Sądy i inne organy w odniesieniu do stanów faktycznych także sprzed ogłoszenia orzeczenia Trybunału, gdyż nieuprawnione zaniechanie władzy wykonawczej nie może wywierać negatywnego wpływu na sytuację obywateli (vide: wyrok z dnia 21 listopada 2006 r., II PK 42/06, LEX nr 950622, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2008 r., V CO 43/08, LEX nr 5648). Przywołany wyrok T.K znajduje w sprawie zastosowanie .

Niezależnie od sporu co do możliwości stosowania niepublikowanego orzeczenia T.K w sprawie , bezspornym pozostaje że odwołujący korzystając z możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę na długo przed wejściem w życie art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS, nie mógł przewidzieć przyszłych konsekwencji wypłaty na jego rzecz świadczeń emerytalnych.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 grudnia 2000 r., II PK 35/19 oraz w postanowieniu Sądu Najwyższego z 29 października 2020 r., III UZP 4/20 wskazał że sądy powszechne oraz Sąd Najwyższy mają obowiązek zapewnienia przy stosowaniu przepisów ustawy i rozporządzeń poszanowania standardu unijnego, konwencyjnego oraz konstytucyjnego czy to przez odmową zastosowania przepisów krajowych sprzecznych z prawem unijnym lub prawem konwencyjnym, czy to przez interpretacyjne zastosowanie Konstytucji RP. Wykorzystanie zasad konstytucyjnych (jak np. wynikających z jej art. 2) następuje przy rozstrzygnięciu konkretnej sprawy cywilnej, co już dawno uznano za oczywiście dopuszczalne w piśmiennictwie (zob. A. Mączyński: Bezpośrednie stosowanie Konstytucji przez sądy, Państwo i Prawo 2000 nr 5, s. 3 - 14; S. Wronkowska: W sprawie bezpośredniego stosowania Konstytucji, Państwo i Prawo 2001 nr 9, s. 3 - 23; B. Nita: Bezpośrednie stosowanie Konstytucji a rola sądów w ochronie konstytucyjności prawa, Państwo i Prawo 2002 nr 9, s. 36 - 46; R. Balicki: Bezpośrednie stosowanie Konstytucji, Krajowa Rada Sądownictwa 2016 nr 4, s. 13 - 19; W. Sanetra: Bezpośrednie stosowanie Konstytucji RP przez Sąd Najwyższy, Przegląd Sądowy 2017 nr 2, s. 5-29). Wykorzystanie to polega na zastosowaniu obok normy ustawowej normy konstytucyjnej zawierającej dyrektywę interpretacyjną. W wyniku tego zabiegu zrekonstruowana zostanie norma prawna zgodna z Konstytucją (M. H.: Zasada bezpośredniego stosowania Konstytucji w działalności orzeczniczej sądów, Przegląd Sejmowy 2005 nr 1, s. 57-63). W ten sposób urzeczywistnia się zasadę nadrzędności Konstytucji, która służy ochronie wolności i praw człowieka.

Przechodząc do oceny zasadności stosowania przez organ rentowy art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS do obliczenia wysokości świadczenia , należy uwzględnić dyrektywę interpretacyjną wynikającą z art. 2 Konstytucji RP, skonkretyzowaną w wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 6 marca 2019 r., P 20/16 (OTK-A 2019, poz. 11). Rzutuje ona na właściwe (zgodne z Konstytucją RP) rozumienie art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W uchwale z dnia 19 października 2017 r., III UZP 6/17 (OSNP 2018 Nr 3, poz. 34), Sąd Najwyższy przyjął, że rozpoznanie wniosku o ustalenie prawa do emerytury wymaga - o ile przepisy prawa nie stanowią inaczej - potwierdzenia tego prawa oraz jego wysokości według stanu prawnego obowiązującego w dniu złożenia wniosku. Oznacza to, że wniosek rozpatrywany jest na podstawie obowiązujących w chwili jego złożenia przepisów, dotyczących sposobu wyliczenia emerytury. W tych okolicznościach zastosowanie art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS do tych emerytów, którzy osiągnęli powszechny wiek emerytalny i wniosek o emeryturę z tego tytułu złożyli w nowym stanie prawnym, po wejściu w życie niekorzystnego sposobu wyliczania emerytury, nie budzi wątpliwości konstytucyjnych i jest uzasadnione obowiązującą w prawie ubezpieczeń społecznych zasadą realizacji prawa do emerytury według przepisów obowiązujących w dniu złożenia wniosku.

Z kolei w uchwale z dnia 28 listopada 2019 r., III UZP 5/19 (OSNP 2020 Nr 6, poz. 57), Sąd Najwyższy zajął się problemem, jaki powstał w zakresie rozstrzygnięć uchwały III UZP 6/17 oraz wyroku Trybunału Konstytucyjnego P 20/16. Sąd Najwyższy stwierdził, że art. 25 ust. 1b ustawy emerytalnej ma zastosowanie do urodzonej w 1952 r. ubezpieczonej, która od 2008 r. pobierała wcześniejszą emeryturę, warunki uprawniające do przyznania emerytury z powszechnego wieku emerytalnego spełniła w 2012 r., a wniosek o przyznanie jej prawa do emerytury z powszechnego wieku emerytalnego złożyła w 2016 r. W uzasadnieniu powołanej uchwały Sąd Najwyższy odwołał się do stanowiska Trybunału, że ustawodawca - dokonując zmiany zasad ustalania wysokości emerytury powszechnej w stosunku do kobiet urodzonych w 1953 r. - naruszył zasadę lojalności państwa względem obywateli. Wprowadzając nowe, mniej korzystne zasady po rozpoczęciu realizacji uprawnień w zakresie wcześniejszej emerytury, naraził te kobiety na nieprzewidziane skutki, które w istocie stanowiły dla nich pułapkę. Gdyby w momencie podejmowania decyzji o przejściu na taką emeryturę wiedziały, jakie będą tego konsekwencje dla ustalania wysokości emerytury powszechnej, być może nie skorzystałyby z tego

uprawnienia.

Co prawda w wyroku Trybunału Konstytucyjnego P 20/16 przyznano, że wprowadzenie mechanizmu potrącenia odpowiadało w swym zasadniczym wymiarze podstawowym elementom obowiązującego systemu emerytalnego (systemu zdefiniowanej składki). System ten uzależnia wysokość emerytury od długości trwania okresu aktywności zawodowej oraz wysokości składek odprowadzanych na ubezpieczenie emerytalne, zatem posłużyć się rozwiązaniem, które - w ramach gromadzonego przez daną osobę kapitału - uwzględnia pobrane świadczenia emerytalne przysługujące na podstawie szczególnych rozwiązań, nawiązuje wyraźnie do kapitałowego charakteru nowego systemu emerytalnego. Zakłada bowiem, że przyznanie powszechnego świadczenia emerytalnego, finansowanego ze składek płaconych przez ubezpieczonego, nie może jednocześnie abstrahować od wcześniejszego pobierania świadczeń przez tę samą osobę.

Jednocześnie niekonstytucyjność przyjętych rozwiązań względem rocznika 1953 skonkludowano stwierdzeniem, że kobiety urodzone w tym roku nie miały możliwości, by uniknąć konsekwencji decyzji podjętych w 2008 r. Fundamentalna różnica między nimi a kobietami urodzonymi do końca 1952 r. polegała zatem na tym, że członkinie tej drugiej grupy miały możliwość zmiany konsekwencji podjętych decyzji w okresie *vacatio legis* ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw - Dz. U. z 2012 r. poz. 637 (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2019 r., III UZP 5/19, OSNP 2020 Nr 6, poz. 57).

Mimo iż wywody prawne Trybunału Konstytucyjnego koncentrowały się na sytuacji kobiet urodzonych w 1953 r., to wyrażone w uzasadnieniu wyroku P 20/16 zapatrywania prawne co do standardu konstytucyjnego, z którego wynikała sprzeczność art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS z art. 2 Konstytucji i wyrażoną w tym przepisie zasadą zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa, w pełni znajdują zastosowanie także do sytuacji odwołującego. Tym samym w odniesieniu do sytuacji faktycznej, w jakiej znajduje się odwołujący nie można stosować art. 25 ust. 1b ustawy o emeryturach i rentach z FUS bez uwzględnienia standardu konstytucyjnego doprecyzowanego w wyroku P 20/16. Stanowisko to jest zgodne z prezentowaną linią orzecniczą Sądu Najwyższego, a wydany przez Trybunał wyrok w dniu 4 czerwca 2024r. stanowi w istocie potwierdzenie przyjętego uprzednio rozwiązania.

Skoro zatem odwołujący nabył prawo do emerytury w wieku powszechnym dopiero w lipcu 2024r., a w chwili przejścia na emeryturę w górnicy w 2009r. nie mógł spodziewać się tego, że decyzja ta spowoduje obniżenie świadczenia powszechnego, to powołany przepis art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS należy rozumieć i stosować w taki sposób, że potrąceniu podlegają wyłącznie kwoty emerytury w wieku obniżonym wypłacone po osiągnięciu przez wnioskodawcę wieku uprawniającego do nabycia emerytury w wieku powszechnym.

Analogiczne stanowisko zostało przyjęte przez Sąd Najwyższy w stosunku do mężczyzn urodzonych w latach 1949-1953 którzy spełnili warunki przejścia na emeryturę nauczycielską bez względu na wiek (*por. wyrok .N z dnia 18.01.2022r. III USKP 98/21 , wyrok S.N z dnia 6 maja 2021r. III USKP 53/21*) .

Wobec faktu, iż wyrok T.K z dnia 4 czerwca 2024r. stanowi kontynuację stanowiska zawartego przez Trybunał w wyroku z dnia 6 marca 2019r. P 20/16 oraz pozostaje w zgodzie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego regulującym sposób obliczania wysokości emerytury z wieku powszechnego dla mężczyzn urządzonych w latach 1949r. do 1953, to pominięcie stosowania art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS za cały okres pobierania (wypłaty) emerytury wcześniejszej nie znajduje uzasadnienia przy braku regulacji ustawowych w omawianym zakresie. Należy bowiem wskazać że prezentowane przez T.K stanowisko w przywołanych wyrokach przewiduje wyjątkowe, bardziej korzystne unormowania dla ubezpieczonych urodzonych w określonym przedziale czasowym. Z uwagi na szczególny charakter tych unormowań muszą być one wykładane ściśle zgodnie z prezentowaną linią orzecniczą, aby nie naruszyć zasady równego traktowania ubezpieczonych.

W przypadku odwołującego wyliczona przez organ rentowy wysokość emerytury z pominięciem art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS jest wyższa od pobieranej emerytury (...) (pismo ZUS k- 14) .

Z tych wszystkich względów Sąd Okręgowy uznał, że odwołanie jest uzasadnione jedynie w części dotyczącej wyłączenia stosowania art. 25 ust. 1 b ustawy o emeryturach i rentach z FUS za okres od przyznania prawa do emerytury wcześniejszej do uzyskania powszechnego wieku emerytalnego.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł jak w pt. 1 wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. W pozostałym zakresie odwołanie oddali po

myśli art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Sędzia :